

De harde lessen van Oekraïne

- Blog - De militaire invasie van Poetin in Oekraïne heeft een einde gemaakt aan ruim 75 jaar min of meer gewapende vrede in Europa. Daarmee is een belangrijke grens overschreden en de gevolgen zijn niet te overzien.

In het denken van Poetin stellen internationale verdragen over veiligheid en vrede weinig tot niets voor. Alleen macht, en dan vooral militair, doet er toe.

Dat stelt Europa voor moeilijke keuzes. Het geloof in vreedzaam samenleven dat zeker na de val van de Berlijnse muur gemeengoed was, is gebroken.

De harde les is dat Europa zich militair moet kunnen en willen verdedigen tegen agressie. Na jarenlange bezuinigingen hoort er meer geld naar defensie te gaan om de slagkracht te vergroten. Hopelijk gebeurt dat op een verstandige manier door intensieve Europese samenwerking en taakverdeling. Daarbij hoeft de Navo wens van 2 procent van het bruto nationaal product geen heilig huisje te zijn wat per se moet worden gehaald. De vraag is wat werkelijk nodig is voor een geloofwaardige verdediging.

Voor veel progressieve mensen is dat een lastig te aanvaarden idee. Er is tenslotte decennia lang gepleit voor minder defensieuitgaven. Meer onderwijs, minder straaljagers, was een bekende leus. En voor dialoog en vreedzame samenwerking. Bovendien bestond er veel kritiek op de Navo die nogal wat dictaturen en dubieus militair ingrijpen heeft gesteund. Maar de realiteit in de wereld is veranderd. Rusland heeft zich ontpopt tot een imperialistische militaire macht waar we niet naïf en idealistisch over moeten denken.

Over de vraag of Europa zijn defensie moet versterken zijn de meningen in progressieve kring verdeeld. Leidt verdere bewapening niet tot een potentiële

nog grotere catastrofe en zijn er geen alternatieve strategieën mogelijk? Zo pleit de bekende Rotterdamse hoogleraar sociologie Willem Schinkel in de NRC van zaterdag 5 maart voor geweldloos verzet en sabotage.

27 februari

Gezien het feit dat momenteel ieder protest in Rusland keihard onderdrukt wordt, zie ik weinig heil in zo'n strategie. Hoewel mijn eerste reactie op de inval in Oekraïne het idee was een protesttocht naar Moskou te organiseren met een miljoen burgers. Kan natuurlijk alsnog.

Wellicht is het verstandig dat de Navo niet direct militair heeft gereageerd op de inval in Oekraïne om verdere escalatie van de oorlog voorkomen. Daarmee is Oekraïne wel opgeofferd aan een afschuwelijke dictatuur.

Wat te doen als Poetin verder gaat en bijvoorbeeld de Baltische staten binnenvalt? Lijdzaam toezien of terug vechten? Poetin heeft duidelijk gegokt dat het westen geen oorlog over had voor Oekraïne. Misschien moet er nu wel een duidelijke streep worden gestrokken: Poetin, geen stap verder!

De ergste scenario's zijn denkbaar. Is Poetin bereid kernwapens in te zetten? Niets lijkt meer onmogelijk. En we moeten nog even verder kijken. Stel dat China deze situatie van instabiliteit aangrijpt om Taiwan aan te vallen in de veronderstelling dat de Verenigde Staten geen gewapende conflicten op twee fronten aan kunnen en willen.

En maar hopen dat niet al te veel landen in de verleiding komen zelf kernwapens te ontwikkelen.

Het is natuurlijk schrijnend dat Europa de oorlogskas van Poetin vult door de import van vooral gas en olie. Lang is gedacht dat wederzijdse economische afhankelijkheid bij zou dragen aan stabiliteit en vrede. Nu kan Poetin Europa in een ijzeren wurggreep houden door de afhankelijkheid van energiebronnen. Europa moet dus zo snel mogelijk van het Russische gas af, liefst vandaag nog. Ook als dat offers vraagt van Europese burgers. Dan maar de verwarming een paar graden lager en niet meer elke dag onder de douche. Gelukkig wordt een groot deel van het Russische gas gebruikt voor de opwekking van electriciteit. Wellicht zijn daar tijdelijk alternatieven voor door Duitse en Belgische kerncentrales minder snel te sluiten en afgedankte kolencentrales weer op te starten. Misschien toch nog wat extra gas oppompen in Groningen, maar dan moeten de bewoners ruim worden gecompenseerd. Dat is slecht voor het milieu, maar soms moet je kiezen uit twee kwaden. Op langere termijn zijn er juist extra perspectieven voor duurzame energiebronnen. Hoe duurder gas en olie worden, hoe interessanter het wordt om in alternatieve energiebronnen te investeren. Hoewel, de roep om nieuwe kerncentrales zal ook keihard toenemen.

Nu ja, het is een harde en koude tijd.

Dirk de Hoog